

Zijalo

katastrska št.: 2111, tudi 5239, 6328, 2112
tip jame: spodmol, kevderc
dolžina: 10
globina: 3
raziskana: 29.4.1960
organizacija: Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU

Temenica je največja dolenska ponikalnica, ki na svoji poti do izliva v reko Krko dvakrat ponikne. V zgornjem toku teče po nepropustnih kamninah, pri vasi Dolenje Ponikve pa priteče na prepustne apnenice, kjer ponika v številnih požiralnikih. Po krajši podzemeljski poti (1600 m) ponovno pride na dan v Zijalu.

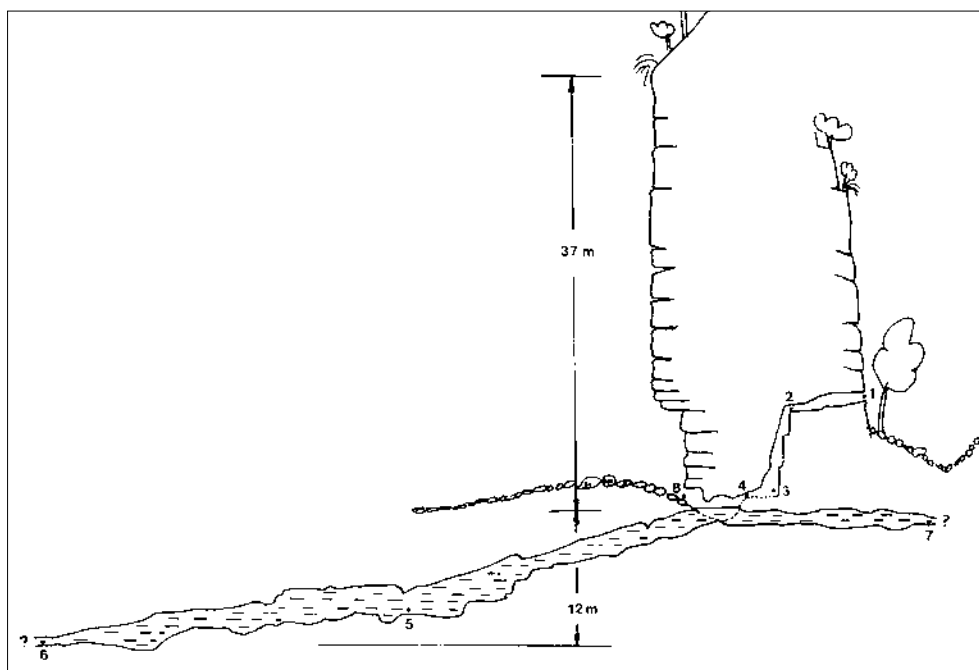
Zijalo je slikovita, 35 m visoka skalna pečina na koncu istoimenske zatrepne doline, kjer so številni izviri Temenice. V dolini imamo registrirane štiri jame. Pod katastrsko številko 2111 je registriran spodmol Zijalo, ki je 10 m dolga, 5 m široka ter 15 m visoka odprtina, nastala ob dobro vidnem lokalnem prelomu. V zgornjem delu se konča s težko dostopnim kaminom, kjer je vhod v krajšo zasigano dvoranico, dolgo 4 m.

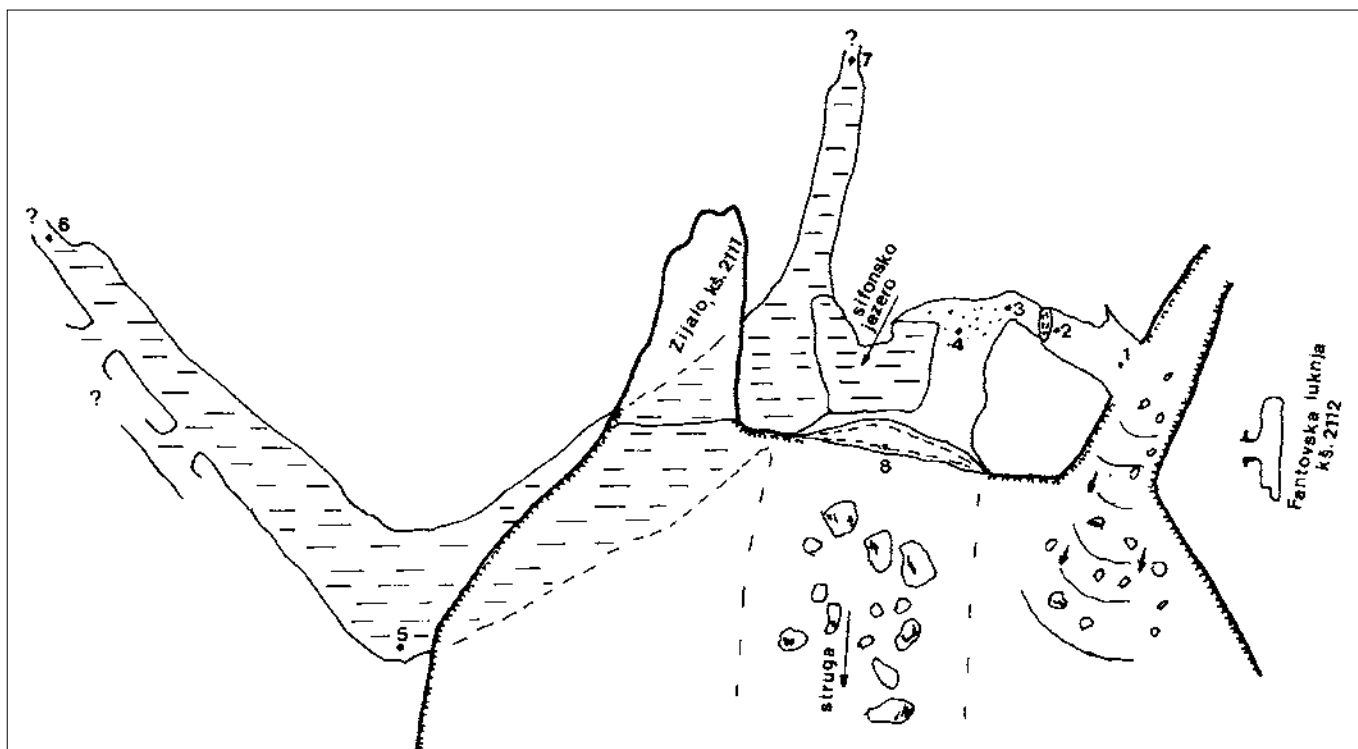
Pod spodmolom je visokovodni bruhalnik Temenice z imenom Jama Jezero pod Zijalom (5239), ki je le 15 m dolg stopnjast rov z dvema vhodoma. Spodnji vhod je široko zevajoča odprtina, za katero je sifonsko jezero, iz katerega bruhajo visoke vode. Stalni izviri so nekoliko nižje ob strugi. V sifonsko jezero so se leta 1993 potopili potapljači ter raziskali 63 m dolg podvodni rov, katerega najnižja točka je na globini 12 m. Nadaljevanje je v končnem delu rova ovirala velika kalnost, saj so bile po dnu prisotne velike količine mulja. Podvodni rov se zaključi z neprehodno in popolnoma zamuljeno ožino. Nekaj metrov pred ožino se v steni odpira približno 2 m široko okno. Nadaljevanje zaradi kalnosti vode v tej smeri ni preverjeno.

V steni nad izvirov stajata manjši kraški jami, Ajdovska jama v Zijalu (6328) in Fantovska luknja (2112), ki se navezujeta na ljudsko izročilo. Za Mirnopedško dolino je namreč značilno tradicionalno čebelarstvo, domačini pa so Zijalo nekdanje imenovali tudi Medena pečina. Vhod v Ajdovsko jamo je bil zasut, vidna je bila le manjša odprtina. Čebelar Kastelic je odkopal sedimente na jamskem vhodu in tako vstopil v manjšo dvoranico. Pri odkopu je naletel na plast s črepinjami, ki so ležale plitvo pod površjem. Kulturni horizont se nadaljuje tudi v notranjost jame. Zijalo je zaradi hidroloških in geomorfoloških posebnosti zavarovano kot naravni spomenik.

Viri in literatura:

- Kataster jam Jamarske zveze Slovenije.
- Ladišič, B.: Zgodbe iz Zijala. Dolenjski kras 3, str. 59. Novo mesto, 1992.
- Ladišič, B.: Hidrografske in speleološke karakteristike Temeniškega podolja. Dolenjski kras, str. 42. Novo mesto, 1982.

Jama Jezero pod Zijalom (izvir Temenice) ob nizkem vodostaju.

Temenica ob visokem vodostaju.